XIII. évfolyam. Veszprém, 1915. február 14. 7. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szérkesztőséghez intézendők

A munka értéke.

(—a.) Sok-sok tanulságot tallóztunk már a háborus események szinteréről. És még mindig van több is, nagyobb is.

Gondolatok, érzések egyaránt belejutnak a lüktető élet sodrába. Az események hullámzása mossa, tisztogatja, mint folyó a fövenyágyat s belenézvén az áradatba, az eszmék és érzések tömkelegéből felénk csillognak az értékes aranyszemek.

Igy sodorja, válogatja, tisztogatja a mai nagy, nehéz idő a mi gondolatainkat, eszményeinket is. Régi ideálok porba hullnak, pszeudotudomány világnézete szertefoszlik, politikai rendszerek, társadalmi dogmák megsemmisülnek s a világesemények feszülő energiáiból, a megpróbált, izmosodott, megtisztult néplélek aranymosó fehér habjaiból egy szebb kornak bájos Afroditéje emelkedik ki.

A reneszánsznak már is kedves, biztató jelenségei ragyognak felénk. Nem itthonról, ahol az első napokban ébredt lelkesség, áldozatosság tüze mindjobban lanyhul a közömbös megszokás, a megmaradt kényelem és szórakozás nyugalmai között. Nem, nem itthonról szól a tanulság, hanem a lelkiség, az önzetlen odaadás nagy magasságai felé törő grandiozus cselekedetek szinteréről, a harcmezőről . . . S összeállnak a tanulságok, mint egészséges vérü, piros arcu fürge apródok s emelik, hozzák, vérvirágos uton hozzák maguk közül kiválasztva az egyik legszebbet, az ujjászületés tavaszának legbájosabb virágát: a lelki összhangnak, a testvéri érzés egységének, a közös célban, eszményben egybeforró szellemi és fizikai közös munkának valóságát. A szellemi és anyagi munkának igazi demokráciáját: a becsületes, jószándéku és jól végzett munkának tiszteletét, a munkaértéknek számbavételét, egyenlő megbecsülését a társadalmi s nemzeti közös érdekek magas foruma előtt . . .

Mert ez mind máig hiányzik. Társadalmi széttagoltságunk soha se volt nagyobb. Demokratizmusunk csak felszines, vállveregető, nem mélyen járó. A földmives, tömegereje, erkölcsi s nemzeti értéke, közgazdasági jelentősége dacára akárhány helyen manapság is csak „araszt" számba megy. Iparos, kereskedő egyéni értékei dacára csak akkor érvényesül *fölfé*, ha az embermérlegre anyagi értékei nehezednek nyomósabban. A tisztviselői kar is széttagolt. Társadalmi érintkezésében, szórakozásaiban legtöbbször nélkülözi a melegséget, az őszinteséget. Ahányféle az állás, annyi a választófal. S ez a választófal legtöbbször csak vékony papirlap: a végbizonyitvány. A tudori oklevél, vagy más főiskolai diploma — tisztelet a tisztelhetőnek — dehogy is ül szivesen a „csak érettségi" vagy még ennél is kevesebb bizonyitvány mellé. Hogy egyiknek is, másiknak is a szellemi munkája mekkora haszonnal illeszkedik bele az állami élet, a társadalmi haladás folyamatába, az semmit se nyom a mérlegen.

Pedig végbizonyitvány, legyen bár magasabb, vagy alacsonyabb állásra képesitő, sohase lehet az emberértéknek, sőt még a tisztviselői értéknek sem igazi fokmérője. Csak lépcső az, melyet a minősitési törvény bizonyos állások elé helyezett, hogy feljussunk oda. Az igazi értékességet, a szellemi és erkölcsi értékek gazdagságát a tovább való önképzés, a szorgalmas gyakorlat, a munka, a kötelességteljesités, az értelmi termékenység képessége szerzi meg. Ezt nem adja meg semmiféle dzsentri-ágy, viszont megadhatja reá való törekvéssel a kunyhóbeli születés is. Csupán csak a diplomával, vagy csak anyagi tudással, amennyiért azt a diplomát árulták, nem lehet az állami szerves életnek az egyes hivatalágakra rótt munkamegosztását, nagy feladatait elvégezni; nem lehet sem az alkotmánynak, sem az állami s társadalmi jog-

Naplótöredék.

VII.

Augusztus 27.

Az ellenség elkeseredett dühhel támadta a várost. A mieink, dacára számbeli kisebbségünknek, szivós elszántsággal védekeztek. A városban a levegő mindinkább fojtóvá vált. Bámultam a mi tüzéreink lelki erejét. A toporzékoló lovak mellett mint ércből öntött szobrok állottak, várva a parancsot. Mikor azután meg kellett mozdulniok, vasmarokkal irányitották az előfogatokat a legjobban belőtt utakon is. A város centrumából a hidhoz, s a hidon át a magyar földre vezető utakon mint goromba vesszőseprű sepertek végig a kartácsok. Az utkereszteződéseknél álló házak is füstölgő romokban hevertek. Benn a segélyhelyen eltakarithatatlan porral, szeszillattal, vérpárával, izzadsággal, fertőtlenitő-szerek nehéz illatával volt terhes a levegő. A hordágyaknak, s a saját lábukon bevánszorgó sebesültek sorának se vége, se hossza. Hosszu lócákra ültetem a könnyebb sebesülteket sorba. Csitítgatom a türelmetleneket, italt szerzek a szomjazóknak. A szanitécaltiszt feljegyzi a neveket. A doktorok a kimerülés lázában dolgoznak.

A főorvosom a sarokban egy beteggel disputál, szinte szokatlan parancsoló hangon. Hamar megértettem az okát. Ér-alákötésről volt szó, s a fájdalmas operációt egyedül végezte. A kemény hang a kéz és láb lekötését igyekezett pótolni. Hátul a sarokban történik a kötözés. Minden embernek a nyakán érem, rózsafüzér. Egyik-másik a pénzét is ott hordja kis zacskóba kötve. Hórihorgas budakörnyéki svábot vetkőztetnek le. Nem kellett kihámozni a ruhából, csak a vért kellett felolvasztani, hogy rongyokban lehulljon róla minden. A srapnell ugyancsak megtépdeste szegényt. A rózsafüzért három helyen szakgatta el, de mélyebb sebet nem ejtett rajta a sok pergő golyó.

Alig végzett a főorvos ellenkedő páciensével, kegyelettel jön hozzám s jelzi, hogy hátul a sarokban fekvő beteg ismer Fehérvárról s beszélni kiván velem.

Természetes, hogy elfogadtam az ismeretséget, különösen, miután a hely és idő meghatározása oly kedves emlékeket keltettek bennem. Milyen kontraszt ez; itt a vérnek, a borzalomnak birodalmában egy szenvedő sebesült emlékeztet a gondtalan gyermekkorra, mikor irigyeltem őt, mert az apja helyett hajthatta a lovakat. Mikor boldog voltam, ha a pattogós ostort lopva a kezembe adta, s a félszerben álló szekér bakjára felengedett ülni, hogy a kocsist, az akkori ideálomat, mimelhessem. Ez a becsületes arcu, jó ember nagyon a szivemhez nőtt. Vittem neki enni-innivalót, beszélgettem vele sorsáról, életéről, s magam is boldog voltam. Az idill azonban nem tartott soká, ujabb sebesültek érkeztek.

Amint felkelek a szalmazsák mellől, érzem, hogy esennen tapad rám két villogó szem; a szomszédos bosnyák nézett olyan esdve, hogy a szivembe markolt. Kiéreztem belőle az emberi vágyat, egy morzsát akar ez is abból a vigasztalásból, amit a többieknek adok. Hiszen, ha értettem volna a nyelvén! Annyit megkérdeztem tőle, katholikus-e? Alig hallhatóan suttogta, hogy mohamedán. Lesimitottam homlokáról a hideg veritéket, s melléje térdelve, azt mondottam: Allah dobro! (Isten jó!) Mire ő hálásan rám szögezte szemeit, hivő áhitattal ismételte szavaimat, s oly nyugalommal várta az elkövetkezendőket, amire csak egy fatálista képes.

Megható a mozlimeknek a viselkedése künn a harcmezőn is. Fedezéket nem igen keresnek. Vad elszántsággal törnek a cél felé. Mikor azután valamelyik halálosan találva, kibukik közülök, egy éneket, nyujtott, szivbe markoló melódiát énekel, énekszóval leheli ki lelkét. Ennek az éneknek minden taktusában ott leselkedik a halál.

Ütközetek előtt, pihenők alatt is énekelnek ilyen nyujtott, fájdalmas dallamokat, csupa vallásos megadás, csupa önfeláldozás a motivumuk. A kurucnóták kesergő tónusát éreztem át bennük.

Négy óra felé jó hirekkel szállingóznak be a könnyü sebesültek. A támadó ellenséget a mi ezredünk egy elkeseredett, de ügyesen keresztülvitt rohammal a T. patakocskán tul visszavetette. A Sz. hadnagy ur, mondja az emberem, tehéncsordát hajtatott a szakasz előtt, ugy jutottunk el a hidig. — Alig fejezi be a mondókáját, jön egy másik ugyanabból a szakaszból, s előtt kezének könyökével az ajtó felé mutatva jelenti, hogy a

rendnek bástyáit, de még csak egy falusi portának mesgyéjét sem megvédelmezni; nem lehet hasznosan beleilleszkedni a nemzet tanultabb, képzettebb tagjainak sorába s a folyton fejlődő közműveltségnek sodrába. Akik pedig értelmiségükkel, szellemi képességeikkel, egyéni törekvéseikkel s tulajdonságaikkal erre a fokra eljutnak: felülállnak, felülemelkedtek minden iskolai bizonyitványon, mert ezek az élet nagy iskoláját járták meg s akárhányan nagyobb, szebb eredménnyel, mint azok, akik a hivatalos rang tekintélyében büszkélkednek.

Az intelligens elemeknek ez a széttagoltsága s egyáltalában a foglalkozási ágak merev különválása, nagy szépséghiánya a magyar társadalomnak. Sajnos, csak a keresztény társadalomnak. Mert a magyar zsidóság együttérző, összefogó s minden rendü és rangu tagját megbecsülő. Csak a keresztény társadalom bomladozik, gyengül az oktalan és indokolatlan széthuzás betegségében, erővesztésében. Az egyéni és emberi értékelésnek s közös célra: a haza boldogitására törekvő munka demokráciájának, a munkatisztelet tisztitó levegőjárásának kell hazaérkeznie a harcmezőkről, a nagy egységek és harmoniák vértől ázott mezőiről, hogy a mai társadalmi széttagoltságot megszüntesse. Majd a hazatérők egyetértő szelleme felállitja a tételt, hogy a hivataloknak, a társadalomnak olyan „embertipusok kellenek, akikben szabaddá lett a készség, *az egyéniségnek az egyetemességbe való beilleszkedésére*. És urrá lesz a tétel: csak annyiban van joga valakinek a becsülésre, amennyiben saját erőit szolgálatába *tudja* szegődtetni a közjónak.“ Ha pedig ezt bárki is *tudja* és akarja, ez az akarata és tudása már bele is kapcsolja a társadalmi egyenlőségbe, az egymás megértésén, megbecsülésén alapuló demokráciába...

Ezt a szép korszakot vérrel ragasztott eszmékkel s vérben, könyben fürösztött érzésekkel alapozza a harctéren kialakult, megérett, összhangzatos társadalmi egység, a közös cél felé törő egyéniségeknek összhangja, a munka demokráciája.

Jöjjön el mielőbb az országa.

HIVATALOS RÉSZ.

Investitura. *Nagy* Jenő lovászpatonai lelkész plébániájára törvényszerüen investiáltatott f. é. február hó 12-én.

Dispisitio. Kápláni minőségben áthelyeztettek: *Biricz* János Zalaszentbalázsról *Tótszentpálra*, *Noé* Gyula Tótszentpálról *Siófokra*, *Rusznyák* Ferenc Siófokról *Zalaszentbalázsra*.

Személyi pótlék. Id. *Csutorás* Lajos zseliczszentpali tanitónak a vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur 600 koronás évi személyi pótlékot utalt ki.

Városi közgyülés.

Veszprém város képviselőtestülete febr. 10-én rendes közgyülést tartott. Dr. *Komjáthy* László polgármester néhány bejelentése után a következő ügyeket tárgyalta a képviselőtestület.

A közélelmezés dolgában a tanács teljes felhatalmazást kapott. A város az orsz. gazdasági bizottságtól 100 vagon gabonát kap. A gabonát helyben őrlik 50%-os kukoricakeveréssel. Az őrlési díj mázsánkint két korona. A lisztet a város adja át a kereskedőknek. Legalább is 6—6 zsákot kell átvenni. Ha a liszt nem fogyna s a kukoricaliszt könnyen történő romlásától tartani kellene, akkor a város fölsütteti a lisztet olcsó kenyérnek.

A kereskedők a molnároktól átvett lisztet 10% haszonra adhatják.

A közgyülés a fertőtlenitőház és felszerelés 6960 korona költségét megszavazta. Háromezer koronát a város a háborus kiadások cimén térittet meg, 1000 koronát egyik kanonokunk adományozott s 1000 K-t vár a város a katonaságtól is.

A villamos áramegység márc. 31-ig a mostani 7½ fillér marad hektovattonkint.

Az Alsó-erdőn termelt fát a város szabad kézből adhatja el. Abelesz Mórné pedig a tanács meghatározása szerint bizonyos mennyiségü fát kap, hogy megszabott áron kicsinyben is, kgjával árusitsa.

A hadbavonultak családtagjainak segélyezésére a közgyülés a szegényházi alapból 600, a mozgósitottak segélyalapjából pedig 1400 koronát megszavazott.

Hozzájárult a közgyülés, hogy a tanács a katonai előfogatra nézve az eddigi egyezséget, kilométerenkint 37 fillérre, Weisz V. Mórnéval megkösse.

Erdős Béla máv. osztálymérnök, aki most a városi főmérnököt helyettesiti, nagyon alkalmas és tetszetős tervet dolgozott ki a városház Óvári Ferenc-utcai részének átalakitására, a tanácsterem kibővitésére, a lépcsőház alkalmasabb elhelyezésére s az egész belső rész átalakitására. Az egész 12—13 ezer koronába kerül, de ebben az összegben a régi kávéház udvari részének átalakitása is benne van, amely épületrészt a máv. osztálymérnöksége 720 koronáért kibérelt. Az épitési összeg a piacrendezési alapból kerül ki. A közgyülés a költségelőirányzatot s a bemutatot tervet elfogadta s Erdős Bélának lelkes éljenzéssel mondott köszönetet. Elrendelte egyuttal, hogy a tanács az emlitett utca járdáját az Angolkisasszonyok házáig kiépittesse, a vizlevezetést szóval az egész utcát rendeztesse.

Szücs Gyula városi számtisztnek fizetését, aki önként hadbavonult, febr. 1-től kezdve a közgyülés kiutalta, a Pozsgay-féle földeket pedig a 7. honvéd tábori ágyus ezred részére gyakorlótér céljaira bérbe adta.

*

Vita csak egyetlen tárgynál fejlődött, dr. *Rosenberg* Jenő városi tiszti orvos kérvényénél, melyben napi *három* korona lótartási pótlékot kért a várostól. Hivatkozott a háboru miatt bekövetkezett munkatöbbletre, arra is, hogy a szegényházban felállitott kórházat ő kezeli s hogy minderre a fogata jobban igénybe van véve, a zab és takarmány pedig megdrágult. Elismeri ugyan, hogy a mai rendkivüli idők az egyénektől is több áldozatot követelnek s ő hajlandó is ezt munkateljesitésben megadni, de azt senki se kivánhatja, hogy a lótartásra — melyre a város érdekében van kötelezve — ráfizessen.

A tanács a napi három korona lótartási pótlékhoz hozzájárult. Az állandó választmány azonban ezt mellőzte s mert a városi orvos ur munkatöbbletre hivatkozott, e több munkáért havi 100 korona tiszteletdijat ajánlott a háboru tartamára.

---

hadnagy ur is megsebesült és már jön is befelé. Kifutok az utra, melyen nehéz tüzérségi lőszerkocsik vágtatnak fel s a falhoz lapulva látom jönni az én kedves, tejképü lakótársamat. Messziről integet, hogy semmi nagyobb baj nem történt — a karját lőtték csak át.

Sántikálva jön a Zsiga is. (Talán indiskréció, hogy ennyire nyiltan kiirom a nevét, melyről a snájdig főhadnagyra mindenki egyszeriben ráismer, de megérdemli, hogy igy emlékezzem meg róla: megtette a fiu azt a stiklit, hogy mikor helyiszolgálatra osztották be lábbadozása közben, egy harctérre induló tiszti transzporttal egyszerüen visszaszökött az ezredhez, a harcvonalba.) A legények illő tisztelettel és szubordinációval helyet csinálnak neki. A doktor is érdeklődik s kötést akar a sebére tenni. Zsiga udvariasan szabódik, majd ha rákerül a sor. Előbb csak lássák el a súlyosabb sebeket. Pedig a térdlövése ugyancsak sajgott.

Járkálok a sebesültek között. A katholikusok épületesen felveszik a szentségeket. A luteránus, református is bizalommal van hozzám. A sorban egy beretvált arcu fiatalember mellé kerülök. Hátlövést kapott szegény, mozdulatlanul kell feküdnie. Odatérdelek melléje, kérdem, katholikus-e? „Zsidó vagyok kérem, feleli, de — gyorsan hozzáteszi — nem törődöm a vallásommal, maradjon mellettem egy kicsit tisztelendő ur!“ Kioktatom, hogy éppen azt szeretném, ha a súlyos órában törődne a vallásával. Látom, hogy csak félelmében tette a semlegességi nyilatkozatot. S mert lelkiekben sokat nem segithettem rajta, kért, hogy egy párnát csusztassak a deraka alá. Persze ugy, hogy a doktorok ne lássák, mert azoknak hiába könyörgött. (Minden mozgás végzetes lehetett reá.) Szövetkeztem az egyik szanitéccel, s oly óvatosan sikerült a dolgot elintéznünk, hogy sem a doktorok nem vették észre, sem a sebet nem érte szakadás.

A szanitécek közben zamatos csirkepörköltet osztanak szét a betegek között. Evőszert keveset találtunk a konyhaszekrényben, de kézrefogva is izlett az a mi embereinknek. Közben alkonyodott. A kézifegyverek tusája megszünt. A Hilfsplatz előtt felhajtottak a vöröskeresztes kocsik. Nagy az öröm a betegeink között. A csikorgós, fülledt levegőbe, a ringó, zökkenő hordágyakra szivesen beengedik magukat emelni, hiszen a sebesült ember menekül a baj szinteréről. Először persze az idegen tiszteket. A gavallérság igy kivánja azt, a harc közepette is. Udvariasan mosolyognak a megjegyzésekre a halvány, fáradt arcok, pedig fájdalmaik a rázkódás következtében felujulnak. A szemben levő ház zsindelyén mint jégeső pattog a srapneligolyó. Dördülés, dördülésre; borzalmas Istenitélet dúl a ház körül. Alighogy elhajtatnak a kocsik, nyomon követik őket a lövegek. A hidnál, mint hamarosan hallottuk, kettőnek az előfogatait szétlőtték, a kocsik fedelét is szétforgácsolta a lövedék. Egyik éppen az volt, melybe én is segitettem beemelni Zsigát. Emlegette is később tréfásan, hogy eleven embert papi asszisztenciával ne tegyenek kocsira.

Kevés betegünk maradt a mindig jobban veszélyeztetett Hilfsplatzon. Az én földim ott volt még. Sulyosabban sebesültek — minden protekcióm dacára — jogosan elibe kerülhettek. Egy szál gyertya égett a nagy korcsmahelyiségben. Az is a földön a söntésben, barrikád mögött. A világosság áruló lehetett volna. Alkonyat óta csak egy-két ujabb sebesültet hoztak be. Azok is jobbára más ezredekhez tartoztak, a szanitéceik nem találták már helyükön a Hilfsplatzokat. Az ellenség gyujtó és világitó lövegekkel kezdett a városra lődözni. Először az utakat, azután az utcasarkokat, azután a mozgási vonalba eső házsorokat. A szemben levő sarokról a parancsnokság elvonult. Magunkra maradtunk. Csak sistergő, bugó lövedékek infernális zaja hasitott bele az éjszakába. Mint az ismétlő óra ütése a hálószoba csendjébe, szinte szabályosan, szisztematikusan.

Csak most jutott eszembe az én sárgám. Hol lehet a szegény Manci? Nem kellett sokáig kutatnom, keresni, ott morzsolta a küszöb mellett a zabot; az én Sándorom pedig a csuklójára kötve a kantárszárat, egy rekvirált vánkoson hortyogott. Ez az ember, a kinek az idegei Bpesten nem tudnak megnyugodni a késő esti órákban sem, itt, ebben a veszedelmes ropogással, robbanással teli miliőben, irigylésreméltó egészséges álommal aluszik.

Mi is inspekciót szerveztünk s nyugovóra tértünk. Ekkor éreztem ujra, hogy lázam van. A halántékom lüktetett. Az idegeim égtek; valami alattomos perzselő, belső tűz sorvasztotta őket. Ugy éreztem, mintha sülyedne velem a padló, s a nyitott ablakon át a már bevonult ellenség kaján vigyorgással nézné zuhanásomat. Majd mintha csikorgós nehéz, láncokon járó ajtót zártak volna el lassan fölöttem...

A főorvos jött be gyertyával s tudatta, hogy az ezred tábori konyhái óvatos meneteléssel ide értek s az ezred is bejön azonnal, hogy a borzalmas nap fáradalmai után egy kissé felfrissüljön.

Éjjel fél 1 volt, mikor századonkint elhelyezkedtek a sötét falak oltalma alatt.

Dr. Luttor Ferenc.

Dr. Rosenberg Jenőnek az állandó választmány módositása nem tetszett. Megértette, hogy ebben az esetben munkatöbblete nélkülözni fogja az önzetlen, hazafias munka jellegét, ezt pedig száz koronáknál többre becsüli. Fenntartotta tehát eredeti kérését, mert ekkor önzetlen munkásságától távol marad az anyagi érdek, viszont pedig zabpótlék czimen megkapja a havi 90 koronákat.

Igy előkészitve került ez a kérdés a közgyülés elé. *Koller* Sándor, dr. *Csete* Antal és dr. *Török* Gyula rendőrkapitány a kérés teljesitése mellett voltak. A tanács javaslata mellett érveltek, hogy t. i. ne tiszteletdijat, hanem lótartási pótlékot szavazzon meg a közgyülés. Mert a tiszteletdijat ilyen háborus világban ők sem szavaznák meg. Ámde, mert a tiszti orvosnak több lett a munkája, a lótartás pedig megdrágult, tehát joga van a lótartási átalány felemelését kérni. Indokolásukból pedig legfőképen az domborodott ki, ami uj bizonyitásra nem is szorult, hogy t. i. a tiszti orvosi fogattartás mennyire előnyére van a városnak.

A kérés megadását dr. *Sándorfi* Kázmér és *Gubicza* Lajos ellenezték. Első a kérdés anyagi, utóbbi pedig az erkölcsi oldalát világitotta meg. Dr. Sándorfi Kázmér szerint a tiszti orvos *fizetése* — a tisztiorvosi minőségből eredő mellékes jövedelemmel együtt meghaladja a tizezer koronát. Van olyan mellékes jövedelme, ami tetemesen szaporodott a háboru alatt. Magánpraxisa is nagyobbodott. A fogatot pedig nemcsak városorvosi, hanem magánorvosi minőségben is használja. Ily körülmények között ellenzi, hogy a közgyülés a pótlékot megszavazza. A városnak többi tisztviselői is rendkivüli munkát végeznek, mégsem kérnek fizetésjobbitást. Egyébként pedig éjjel a város fogatát használja s a beteg családja ilyen esetben a kocsisnak 1 kor. 20 f. dijat is fizet. *Gubicza* Lajos pedig éppen ezért szólt a kérés teljesitése ellen, mert dr. *Rosenberg* Jenő egyénisége s munkája iránt nagy elismeréssel van.

Sajnálná megfosztani az édes, benső megelégedéstől, mely majd a háboru után az önzetlenül, anyagi ellenszolgáltatás nélkül teljesitett munka tudatában eltölti. S a képviselőtestületet se szeretné megfosztani attól az örömtől, hogy majd a háboru végén a tiszti orvost is azok közé a munkás, hűséges, helytálló tisztviselői közé sorozhassa s majdan a minden pótléknál többet érő erkölcsi jutalommal, köszönettel és elismeréssel jutalmazhassa, mint sorozza és jutalmazza azokat a tisztviselőit, akik a mai nagy idők hazafiui kötelességeit lelkes munkakedvvel, megfeszitett akarattal s igazi hivatásszeretettel emelik ki a pénzkérdés, az üzleti érdekek köréből. Hivatkozott azokra az orvosokra, akik a családikörtől távol, otthoni kényelemtől és szórakozástól megosztva vagy idegen városokban, vagy a harctéren minden elismerést megérdemlő munkát teljesitenek. Felemlitette a főváros kórházainak orvosait, akik a város javára napi egy tál ételről éppen a napokban mondtak le. Szóba hozta a mi városi kórházunk orvosait, akik a sebesült katonák gyógyitásával ugyancsak nagy munkatöbbletet vállaltak s mindezt, most három helyett két orvos nagy buzgalommal külön díjak nélkül teljesiti. A szépség, az áldozatkészség ezek részén van, nem pedig a tiszti orvos ur részén. Azt se hiszi el, hogy a lovai éheznek, de látja, tudatja, hogy iskolás gyermekek ruhátlanok, betegesek, éhesek s tudja, hogy a városnak eddig is sok fedezetlen kiadása van s a háboru alatt még több is lehet s olyan helyre juttathatja fillére it, ahol jobban rá vannak szorulva, mint a tiszti orvos ur lovai. Azt inditványozta, kérjék meg a tiszti orvost, hogy kérvényét vonja vissza s maradjon a hazafias, önzetlen munka alapelve mellett, amelyet egyébként kérvényében is szépen kifejtett.

Ez alatt a képviselők jöttek, mentek, a beszédeket is megéljenezték s egyszer csak lefogytak 37-re. Ezek közül 36-an a lótartási pótlékot — dr. Óvári F. inditványára névszerinti szavazással — megszavazták. Persze jobbára a városi pártiak. Más nem igen volt. Azonban látszott, sőt hallatszott, hogy a szavazók belsőjében még egy másik szavazat is lakozott. Egy-egy titkos szavazat. S ezzel a titkos szavazattal a tiszti orvos urat ők is leszavazták. *gl.*

A huskérdés. A Házinyultenyésztők Országos Szövetsége (Budapest, Csillaghegy) választmányi ülésén foglalkozott a német földmivelésügyi miniszternek a mezőgazdasági kamarákhoz intézett leiratával, amelyben felhivja ezek figyelmét a házinyultenyésztés fontosságára. A háboru szükségletére ugyanis feláldoztuk marhaállományunk nagy részét s igy előreláthatólag nagy hiány fog beállani a huspiacon. Mig a marha csak 4 év mulva válik reprodukáló állapotba, a házinyul már egynéhány hónap alatt szolgáltathat nagymennyiségü vágóállatot. A házinyultenyésztés fontossága tehát fokozott mértékben lép most előtérbe.

Felszólitja ezért a Szövetség az összes nyultenyésztőket és gazdákat, hogy a nemzeti érdekre való tekintettel fokozott mértékben fogjanak a tenyésztéshez.

A maga részéről minden tekintetben rendelkezésére áll az érdeklődőknek.

Köszönettel vette tudomásul ezenkivül a választmány a m. kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalának leveléből, hogy nemcsak a Szövetség maga adta át saját gereznáit katonáink céljára, hanem tagjai ezen a téren is áldoztak a haza oltárán.

Figyelemreméltó felterjesztés.

Veszprémvármegye legutóbb tartott közigazgatási bizottsági ülésében *Molterer* János kir. műszaki tanácsos figyelemreméltó véleményt nyujtott be a kereskedelmi miniszterhez történő felterjesztés végett. Arról van szó, hogy nagy uradalmak szállitásaik lebonyolitására felhasználják a törvényhatósági és vicinális utakat anélkül, hogy azok fenntartásához hozzájárulnának. Minden teher a községekre szakad s még sem tudják utjaikat megfelelő állapotban tartani. Ezen akar segiteni a benyujtott javaslat.

Nagy cukorrépatermeléssel és intenziv gazdálkodással foglalkozó uradalmak, földbérlők és ilyenekből alakult részvénytársaságok, továbbá nagyobb iparvállalatok, egyes vasuti állomásokhoz vezető utakon kora reggeltől, késő estig, esőben és hóban olyan nehéz szekerekkel közlekednek, hogy ezen nagyméretü forgalmat a legnagyobb gonddal kezelt törvényhatósági és vicinális közutak, nemkülönben községi közdülőutak nem képesek még közelitőleg sem kielégitő módon lebonyolitani.

De köztudomásu az is, hogy ezek a keskeny keréktalpu nehéz rakománnyal megterhelt szekerek nedves időjárásban ezen forgalmas utakat jóformán felszántják és ősszel-tavasszal ezeken a közlekedést lehetetlenné teszik.

Ilyen utviszonyok mellett sok jóravaló vidék lakossága, saját hibáján kivül már éveken át lehetetlen rossz utakkal küzködik, holott minden alkalommal a legjobb igyekvéssel, közmunkájának teljes leszolgálásával és erejéhez képest anyagi áldozatokkal igyekszik érdekeltségébe tartozó vicinális és községi utakat járhatóvá tenni.

De a törvényhatóság sem képes a gondozására bizott többnyire utalap nélkül csakis kavicsolással fenntartott utjait a rendelkezésre álló pénzösszegekkel a nagy forgalmak megfelelően jókarban tartani és a vicinális utakat szükséges módon segélyezni.

E türhetetlen téli utviszonyok jóra változásának egyedüli módja volna, ha az uradalmak, iparvállalatok és földbérlő részvénytársaságok nagyterjedelmü teher forgalmuk lebonyolitására lóüzemü keskenyvágányu vasutak létesitéséről gondoskodnának és erre a célra az utfenntartó hatóságok a szükséges és nélkülözhető utterület ingyen, vagy méltányos ellenszolgáltatások mellett azoknak rendelkezésére bocsájtanák. Ez egy-két vasuti állomásnál már eddig megtörtént és ott ugy az uradalmak, mint pedig egyéb nagyobb iparvállalatok és a községek megelégedésére a vasuti állomások meglehetős jókarban levő utakkal megközelithetők. De sok helyen a lóvasut ezidő szerint a terep, valamint egyéb viszonyok folytán talán jövőben sem létesithető. Ilyen állomásoknál a környék forgalmát messze tulhaladó nagy teherközlekedés okozta rongálások megszüntetésére a másik keresztülvihető mód volna alkalmazandó és pedig az, hogy az érdekeltek ezen utak épitéséhez és fenntartásához készpénzzel arányosan hozzájáruljanak.

Az érdekeltségnek ilyen hozzájárulása az 1890. évi I. t.-c. értelmében csak a vicinális és közdülő utaknál volna kivethető, de már a törvényhatósági utakra ezek be nem vonhatók.

Ezek figyelembe vételével műszaki tanácsosunk azt ajánlja, hogy kérelmeztessék a kereskedelemügyi m. kir. miniszternél előzetes hozzájárulás és támogatás arra nézve, hogy a vasuti állomásokhoz vezető ilyen utak rendszeres kiépitésére és a nagy forgalom igényeinek megfelelő jókarban tartására, ezen utak használatáért az amugy is nagy vasuti díjszállitás kedvezményben részesülő cukorrépa és szelet métermázsája után 3 fillér, a többi vasuton fel- és leadott áru métermázsája után 2 fillér kövezetvám szedessék a magyar királyi államvasutak kezelésében levő és erre a célra majd kijelölt állomásain.

Ha a miniszter a felterjesztésnek helyet ad, a teherviselés megosztódása révén könnyebbé válik megfelelő uttestek fenntartása.

A Budapestre szóló levelezések cimzése. A m. kir. póstaigazgatóság a Bpestre szóló levelezés könnyebb lebonyolitása végett a közönség figyelmét bizonyos szempontokra felhivja. Mindenki érdekében áll, hogy tudomást szerezzen róla. Az utbaigazitásokat itt adjuk.

A székesfővárosban a milliónyi lakósság, számos közhivatal és magánvállalat részére szánt hatalmas arányu levelezések tömegének kézbesitése, harmincnál több postahivatal között oszlik meg. A levélkézbesités e megosztása rendkivül előnyös a közönségre ha a levelezés teljes pontossággal van megcimezve, mert az ilyen küldeményt *gyorsan* is, *pontosan* is lehet kézbesiteni, annak, akinek a feladó szánta; viszont a hiányos olvashatatlan, vagy téves cimzésü levélküldemények sok esetben természetszerüen késnek, mert a postaalkalmazottak, emlékezetből nem tudhatják, hogy a számos budapesti kereskedői, ipartársaság, egyesület stb. közhivatal és más közintézet melyik postahivatal utján jut postaküldeményei birtokába, másrészt pedig azért, mivel az irányitóknak a postahivatalban és a robogó vonaton nincs idejük arra, hogy folyton a segédkönyvekben kutassanak, mert különben garmadaszámra késnének a szabatosan és jól cimzett küldemények is.

Aki nem cimez pontosan, nemcsak a maga levelét teszi ki a veszélynek, hogy az célját téveszti, de akaratlanul másnak is kárát okozza.

Általános elvnek tekintsük, hogy mindenki abba a helyiségbe (üzletbe, lakásba, hivatalba) cimezze és cimeztesse a küldeményt, ahol annak a kézbesitését kivánja, tehát a szokásos cimadatokon kivül a közigazgatási kerület számának, az utcának, (utnak, térnek) a házszámnak, az emelet és ajtószámnak jól olvasható, pontos kiirása is szükséges.

Arra kérjük tehát a levelező közönséget, hogy *különösen a Budapesten kézbesitendő* postaküldeményeit a saját és a köz érdekében a fentiek szerint, teljes pontossággal cimezze és erre *ismerőseit, üzletfeleit és ügyfeleit is késztesse.*

Ajánlatos, hogy az, aki cimfejes levélpapirost használ, erre saját levélcimét is rányomassa.

Piócák és paraziták.

A háborus állapot sok alkalmat szolgáltat arra, hogy a társadalom a háboru káros következményein tul az emberi gazság által is sujtva legyen. A háborunak természetes következménye a nagy drágaság, illetve a pénz vásárló képességének csökkenése; természetes következménye, hogy sokan szorulnak segélyre és az irgalmas lelkek támogatására.

A miatt senki se panaszkodhat, hogy a drágaság nem elég nagy, mert az már azon a fokon áll, hogy maholnap bekövetkezik az éhezés. Éhezése a társadalom azon elemeinek, akik szellemi munkájukért fixfizetést huzván, nem háritháthatják át az árak emelkedését az elsőrendü szükségleti cikkek termelőinek és tovább eladóinak uzsorás nyakába. Ám ezzel nem gondol senki, vagy nem a kellő időben gondol vele.

Innen van az, hogy máról holnapra ugy felugrik valaminek az ára, hogy azt megvenni teljes lehetetlenség; pedig ha jól meggondoljuk: a háborut nem azért teremtette az Isten, hogy néhány őstermelő, néhány füszeres, korcsmáros, mészáros, lisztes és pék érdeme nélkül és mások kinoskeserves koplalása árán meggazdagodjék.

Már 24 koronás buza mellett is kezdett arányosodni sok fakuló cimer és kezdett gyülni a pénz „a közgazdasági érdemek" cimén bekövetkezendő magyar nemességek és udvari tanácsosságok megalapozásához. Miért kellett megengedni, hogy néhány kereskedő még jobban tömhesse feneketlen zsákjait? A szenzálok összeszedték a kurta paraszt gabnáját, amikor az még csak koronákkal emelte az árát — a vagyonosok ekkor vártak még és csak később bocsátották piacra a gabonát, akkor, amikor az árak olyanok voltak, hogy olyan árról

ők sem mertek álmodni. De jött aztán, hogy fogyni kezdett a forgalomba tartott gabona készlet.

Hopp! — ekkor megint lakat alá került a magtárkulcs és — Shyloch már fente a kést! — vártak még nagyobb, a megállapitott maximális árnál is nagyobb árra. Igen ám, de ekkor már a kormány is megelégelte az agrár-éhségét és elrendelte a rekvirálást. Oh a rekvirálás! Ügyes kalmár ezen is segit. Hamar csinál még valami huncfutságot, hogy összeszedje, amennyi gabonát csak lehet. Ilyen máris akadt hurokra és fog még akadni néhány.

Ezek vonatkoznak a drágaságra és a drágaság piócáira.

Mert lássuk azokat, akik a jólelkü, irgalmas szivü emberek élősdijei. Ezek is vannak szép számmal. Ilyent itélt el szerdán a törvényszék 4 évi fegyházra. Ez a fegyháztöltelék, Balázs Penész Ilona, hétszeresen büntetett előéletü, fegyházviselt noszlopi idős és özvegy leány, aki azzal csapta be az embereket, hogy ura holnap indul a hadba s éjszakára szállást kért. A jószivü emberek (napszámosok, urasági kocsis stb.) adtak is szállást a „hadbavonuló nejének", de lett nagy sirás-rivás, amikor a siránkozó vendég hihetetlen leleményességgel és a kezeügyébe eső értéktárgyakkal megszökött.

Az egyiknek 60 koronáját, 3 hónapi kenyérrevalóját vitte el; másiktól gyürüt és az utolsó 10 koronást; a harmadiktól sonkát és oldalast (értéktárgyak ezek is!) csent el. Az egyiktől ugy lépett meg, hogy teát rendelt és elment, hogy cukrot és rumot hozzon, mert ő nem kivánja, hogy a szállásadói reá még költsenek is; a másiknak fájós fejére priznicet rakott, de ugy — mert ő azt már tapasztalatból tudja! — hogy a szemen is rajt legyen a priznic; a harmadikat a lopott sonkán tul még meg is akarta pumpolni 20 koronáig. Ilyen szép példánya a parazitáknak került hurokra.

Mindezt azért irjuk meg, hogy a hiszékeny és jószivü embereket óvatosságra intsük.

Ime, nem elég, amit a háboru miatt egyébként kell a társadalomnak szenvednie, még a piócák és paraziták is szivják a vérét. De reméljük, hogy mindeniket eléri végzete, ha nem is mind fegyház alakjában, de az Isten büntetése által mindenesetre. Addig azonban sok szegény ember fog sirni, éhezni, tönkremenni, ha nem vigyázunk!

Megjegyzések.

Tudósitónk hü képét rajzolja a városi közgyülésnek. Elmondja a városi tiszti orvostól kért lótartási pótlék tárgyalását is. Ámde ehez több szó is fér, mert köze van hozzá a közgyülési termen kivül alakuló közvéleménynek is. Köze van hozzá a dolgos, adózó s a háboru miatt türő és szenvedő társadalomnak is. Nem az összeg nagysága miatt, — mert hiszen a mi gazdag városunk ezt még elbirja — hanem egyéb mellékletei miatt. Ezekről óhajtunk egyet-mást elmondani.

Azt már tudjuk, hogy a közvélemény nincs azok pártján, akik azt a napi háromkoronás háboruspótlékot megszavazták. Maguk a szavazók sem helyeslik a dolgot. Nem helyeslik a városi tisztviselők sem. De nem tudták meggátolni. „Nekem megszavazzák" — mondta az orvos ur. Igaza is volt! A hü, az agilis párttagot nem lehet cserben hagyni... Pedig a párt ezt rosszul tette. Későbbre hagyhatta volna. Ime, bebizonyosodott, hogy a klikk-rendszer egyuttal dédelgető rendszer is. Akkor is, ha a jóizlést megsérti. Az a meleg köszönet is ezt bizonyitja, amely az egyik „igen" szavazatnak lőn a jutalma a városi párt vezére részéről. Ez a köszönet nem városi párti szavazatot jutalmazott. De ugy kell! Miért hallgatnak a szabadpolgári pártiak. A városi párt gyülésezett, ezek nem. Pedig érdemes lett volna. Már csak azért is, hogy a két hangu ellenzék nem maradt volna magára. Jó lesz ezt tanulságul venni s a szinteret máskor nem szabad könnyü győzelemre átengedni...

Akik a kérést pártolták, jogi alapra helyezkedtek. Azt hangoztatták, hogy a több dologért, a zabdrágaságért ellenérték jár. A jogosultság megvan hozzá. De hát, édes Istenem, most a jövendőt, a nemzeti léte alapozó küzdelmek korszakában, amikor a nagy és kicsiny, gazdag és szegény felé *egyedül* csak a haza *iránt* való égő szeretetnek és szent kötelességeknek parancsai integetnek: szabad-e, lehet-e *csak* a jogról, a jogosultságról beszélni?... Hisz a halni kész, vérhullajtó harcosnak is joga van az *élethez*, s az élet nemcsak kötelességeknek, hanem jogoknak is forrása, — s mégis feláldozza ezt az életet. Mindnyájunkért, a városi orvos ur családjáért s szép vagyonáért is. Jogról beszél az erős, a hatalmas is, mikor eltiporja a gyengék jogát s az élet joga szerint gondolja, hogy cselekszik az is, akiit az éhség, a szükség lopásra nógat...

Ámde hová jutnánk az állam és a társadalom rendjében a jognak, aj ogosultságnak szigoru doktrinája dacára is, ha nem volnának parancsoló erkölcsi törvények s ha lelkünk nem érezné igénypességét, nem értené meg *jogos* követelését az emberiességnek, a belátásnak, a méltánylásnak, a szebb lelkületnek...

De hát mi is lesz a többi városi s egyéb fő- és kisebb tisztviselő jogosultságával, amikor a nagy drágaság alatt is régi fizetésükből élnek, mellékes keresetek nélkül s igy a háborus napokra sokat, sokat ráfizetnek. Majd még el is adósodnak. Minő *jog* elégiti ki a szegényeket, a szegény szolgákat, rendőröket, akikre igen-igen ráférne csak napi *egy* korona pótlék is ebben az észbontó drágaságban? Pedig ők is többet dolgoznak!

Ne beszéljünk ma jogról, hanem áldozatosságról, lemondásról, türelemről. A jogosultság mellett az erkölcsi motivumok szépségeit szemléljük s ez hasson reánk. Nem szép látvány az, amikor vezéremberek a jogosultságot csak az anyagi vonatkozásban védelmezik s nem látják, hogy körülöttünk akárcsak tavaszi napfényben az illatos mezőn, a hazafias erőkifejtés tüzes érzéseiből szebbnél-szebb emberi értékek, lelki virágok fakadoznak...

Nemcsak jogok, hanem kötelességek is vannak. S ma legtöbb anyagi kötelesség hárul a jómóduakra, hiszen a kisebbeknek, a szegényeknek milliói ma is csak vért és életet tudnak áldozni. Az állam uj adóval rójja meg a nagy jövedelmeket; a hadisegélyt pedig csökkenteni szándékozik ugyancsak hazafias okokból. Szabad ekkor a jómóduaknak összeállni s pótlékot juttatni a jogosultság alapján a jómódunak, amikor árra sokkal, ezerszerte szegényebbek rászorulnak? Mi ugy érezzük, hogy nem szabad. Annak a pénznek, — még ha fillér is — amit ma áldozatul *hozunk*, szépsége van. Annak a pénznek pedig, amit ma több kötelességért kérünk, lehet ugyan jogosultsága, de szaga is van...

El kellett ezeket mondanunk, mert kikivánkoztak lelkünkből. És pedig azért, mert egyébként a városi orvos ur tudása, buzgalma, egyénisége előtt szivesen hangoztatjuk elismerésünket. Ezt most sem vonjuk meg, csak kifejeztük, hogy eljárása hazafias érzésünket s izlésünket megbántotta. Tegyen róla, még nem késő. Egy kis belátás, egy gáláns gesztus s visszaáll a statusquo. (+)

A véletlen utjai.

Fönt történt messze északon; a Lublin körüli csatákban. A vitéz 31-es honvéd ezred rettegése volt az ellenségnek. Ahol ez megjelent, ott patakokban folyt a vér. S ha veszteségeket kellett elszenvednie, a tulszámu ellen tizszer-huszszor annyit vesztett. Győzelem, visszaszoritás az ellen részéről lehetetlen volt. Halál, megfutamodás avagy megadás: ez jutott osztályrészéül.

Szembe került vele a hires gárda ezred s az orosz haderő egyéb elittje. Mit, elitt? Nincs pardon! Megállj kutya muszka! És a gyalázatos megfutamodás kisérő zenéje a *mi fiaink* „Rajta!" kiáltása s diadalorditása volt...

Aztán jöttenek sötét napok. Mint ahogy a verőfényes nappalt is az éjszaka váltja fel. De a sötétségen is átcikkázott a magyar acél tüz szikrája itt-ott. S az éjszaka sem tart örökké. Ismét jöttenek a diadal, a győzelem, a feltartóztathatatlan előrehaladás hetei...

És egy napon oroszfogoly-szállitmány érkezett városunkba. Vagy két hónapja ennek. Nem voltak lerongyolódva, de szánalmasan halványak, lesoványodottak, bágyatagnézésüek voltak a meggörbülten, fejüket behorpadt mellükre lóggatva járó, valamikor biztosan délceg, egyenes, sudár növésü oroszok. Lassan, fáradtan, kimerülten vonszolták elcsigázott testüket. Hajuk arcukba csapzott s csomókban, hézagosan nőtt szőke szakáluk szőrgócai még idétlenebbé formálták a nyavalyáktól és szenvedéstől eltorzult tipusos szláv karakterü arcot. Órák hosszán át tartott, hogy kihámozzák magukat ruháikból s belefeküdjenek a tiszta ágyba, amely — ah, milyen áldás! — nyugalmat hoz s véget szakit a kancsukával hajszolásnak, a bőrük épségének, életüknek veszélyeztetésével gépfegyverrel folytatott „biztatás"-nak.

Aztán viz is került. Meleg viz, fürdő. És a körülöttük sürgölődő-forgolódó „ellenség," embertársat látva bennük emberré tette őket. Az orvos órákon át gondos odaadással ápolta s lelkiismereteségével legyőzte a ragályos kórságot. És élénkek lettek. Mozogni tudtak és gondolkozni. Gondolkozni és emlékezni. Emlékezni és érezni. Érezni!

... És egy szép napon mélabus orosz templomi énekre gyult az egyiknek ajaka. Polgári életében templomi énekes. Woronin Vasili a Trerkoij kormányzóságból. Az ázsiai 12-ik Sibirckij stelkovij polk(ezred)nál szolgált. És a többi: a bankhivatalnok, meg a tanitó, az asztalos meg a többi intellektuel, iparos sőt a baromian buta muzsik is mélységes hálát érezett szivében. És ahogy szemében az élet fénye lobogni kezdett egyik sem bánta, hogy ingét fegyverére kötötte s azzal intette megadási készségét, amikor a vitéz magyar sereg olyan pusztitó tüzbe fogta őket, hogy hirmondójuk sem maradt volna.

A vitéz magyar sereg pedig a mi fiaink, a *veszprémi honvédok voltak*. Különös összetalálkozása a véletlennek! Veszprémi ezred fogta el és sok-sok viszontagságon át merő véletlenből, holtra betegedve Veszprémbe kerülnek.

Egyik orosz elmondotta, hogy sohase hitte volna, hogy olyan vitézül is lehet támadni. Mintha nem is egy, de száz élete lett volna minden magyar katonának: mit bánta, ha golyó találja, vagy szurony járja át, elszálló lelke nyomára oda lép a másik s küzd tovább. Mert hogy lehetett volna különben, hogy az ő egész brigádjukat elpusztitsa egy hozzájuk számban maroknyi sereg. „Melynél — ugy mond — mindegyiknek sipkáján egy *31*-es szám volt".

És a véletlen tovább szövődik. Az itteni lábadozó-osztagból, ahol a felgyógyult, de harctéri szolgálatra még alkalmassá nem vált harctéri sebesültek időznek, egy vitéz 31-es honvédet ápolónak küldtek a járványosztályhoz. Odakerült az oroszokhoz. Hát uramfia: nem felismerik egymást:

— Én fogtalak el s hoztalak Lublin alól, muszka!...

S a muszka bámul; tágra nyitott szemekkel nézett bele a vitéz honvéd arcába. S keres-keres az emlékezetében. De csakhamar rá akad:

— Ennek is 31-es szám volt a sipkája mellett. Ez is ott volt...

S a templom énekes profán dalokat dudorász és a gondolat szárnyán elszállnak haza, otthonukba a végtelen hómezőkre. Még az is, ki Moszkvától, 10.000 kilométerinyire Vladivosztók mellett Nicolskban tudja feleségét, három gyermekét s ahonnét neki — csak a jó Isten meg az atyuska: a cár tudja miért, miért sem még *április elején* el kellett jönni Moszkvába katonáskodni...

És az ápoló, a felkötött karu 31-es, meg a gyógyulás utján lévő elittezredbeli szőke orosz megértésben együtt „malmoznak" egy kemény lapra rajzolt vonalakon kavicsdarabokkal:

— No, muszka, nem bánom, itt megverhetsz te engem. Titeket — különben ugy is mi verünk mindenütt... *Koritsánszky Ottó.*

HIREK.

— **Engesztelő ájtatosság.** A szokásos farsangvégi engesztelő ájtatosságokat a székesegyházban f. hó 14-én, 15-én és 16-án az eddigi szokástól eltérőleg nem este félhat órakor, hanem pontosan *hat órakor* tartjuk. Az első napon az ájtatosság szent beszéddel kezdődik, amelyet *Láber* Miklós davidikumi prefektus mond. *Plébánia.*

— **A veszprémi Oltáregylet** e havi szentóráját vasárnap, *febr. 14-én délután 5 órakor* tartja az angolkisasszonyok templomában. A vezetőség ezuttal is kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek.

— **Kinevezés.** Ő Felsége *Sándor* Bélát, a veszprémi kir. törvényszék érdemes jegyzőjét Csornára járásbirósági albirónak kinevezte. Távozásával a veszprémi társaság és a vadásztársaság rokonszenves tagját veszíti el.

— **A vármegyéről.** A vármegyei közigazgatási bizottság február 10-én tartotta rendes ülését, melyen a havi jelentéseket tárgyalta. Elnöklő főispán elismerését fejezi ki a tisztviselői karnak az alispáni hivatal ügyforgalmának gyors lebonyolitása miatt. A pénzügyigazgató jelentéséhez *Kemény* Pál bizottsági tag szól hozzá s megütközésének ad kifejezést a hadisegély kiosztásánál a

községekben előforduló sok igazságtalanság miatt. Kéri a közigazgatási hatóságokat, hogy ebben a szociális jellegű, nagy fontosságu kérdésben vessenek véget minden visszaélésnek. A felszólalás nyomán keletkezett vitának az lett az eredménye, hogy felkérték az alispánhelyettest, hogy a főszolgabirók utján figyelmeztesse a községi elöljárókat a kérdés igazságos kezelésére. Dr. *Óvári* Ferenc inditványára azt is kimondták, hogy a segélyezettek névsorát ellenőrzés alá veszik. Alispánhelyettes kijelenti, hogy erellyel és szigorral mindent megtesz, hogy az ügy helyes irányba terelődjék.

— **Hadisegély.** A hadisegély összege meghaladja az állam adójövedelmét. Oka az, hogy sok helyen a rendes napi keresetnél magasabb összeget állapitottak meg segély gyanánt. Ezzel a közvagyont veszedelmesen megterhelték. Nem a nyári napi keresetet, hanem az évi átlagot kellett volna alapul venni. Akárhány család most oly nagy segélyt kap, amely tulhaladja az előbbi keresetet s igy nem csoda, ha a többlet oktalan pazarlásra csábit. Ujabban miniszteri rendelet szabályozza s mérséki a hadisegélyt. Nem engedi meg a napi átlag után járó kivetést. A segélyt jövőre a régi kereset évi átlaga alapján kell kivetni s ily módon az eddigi segélyek redukálódnak. *Biczi* Károly városi tanácsos megvédi a segélyezettek érdekeit. Beadványában indokolja, hogy nálunk jogos volt, hogy a nyári napi átlagot vegyék alapul s ezt nem is lépték tul. Az igy megállapitott összegből csak a vasár- és ünnepnapokra eső segélyt lehet levonni, amennyiben ezekre a napokra a bevonult kenyérkereső sem kapott óradijakat. Az évi átlágos kivetést csak azoknál tartja jogosultnak, akik január óta vonultak s még ezután vonulnak be, mert ekkor már kevés volt a kereset, a napszám s igy a nyári munkabért alapul venni nem is lehet. A miniszteri rendelet utasitja a hatóságokat, hogy a segélyezettek közül a munkaképes családtagoktól a téli hónapokban folyósitott hadisegélyt a tavaszi munka megkezdésekor feltétlenül szüntessék be, mert a közvagyon terhére az állam dologtalan egyéneket nem tarthat el. Mégis, ha az ily munkaképes egyéneknél némi segély továbbra is szükséges lenne, akkor a rendes segélyt csakis ily megfelelő összegre kell leszállitani. A veszprémi illetékes ügyosztály is azt javasolja, hogy a dolgozni nem akaró munkaképes segélyezett családtagoktól a hadisegély március 1-től megvonassék.

— **Hősök halála.** *Deogáró* József m. kir. adótiszt és tartalékos m. kir. honvédhadnagy, szeretett hazájának védelmében, a harctéren szerzett sulyos betegség következtében 1915. évi február hó 6-án déli 12 órakor hosszas szenvedés után, 28 éves korában Veszprémben a szülői házban meghalt. A rokonszenves, közbecsülésben tartott fiatal tisztben *Jóga* Mihály h. pénzügyigazgató sógorát gyászolja.

Nagy István 19-ik gyalogezred 8-ik századbeli szakaszvezető, életének 24-ik évében az északi harctéren Olkusznál 1914 november hó 24-én hősi halált halt. Helybeli iparoscsalád sarjadéka volt s jó szülőin s testvérein kivül sok jó ismerős gyászolja korai halálát.

Koloszár József lesenczetomaji osztálytanitó az északi harctéren hősi halált halt. Özvegye s négy gyermeke siratja, községe pedig igaz részvéttel gyászolja.

Dusbaba Béla, a m. kir. 31. gyalogezredhez tartozó egyéves önkéntes a hazáért hősi halált halt 22 éves korában. Áldott legyen emlékezetük.

— **Lisztkérdésünk.** A városi hatóság mindent elkövet, hogy a liszthiánytól mentek legyünk. Most az képezi fő gondját, hogy a Veszprémnek juttatott készlet ne kallódjék el vidékre. Erre nézve a német példa után a városi hatóság a következő eljárást tervezi. Minden család kap egy bevallási ivet. Ebbe be kell irni a családtagokat s azt is, hogy hetenkint mennyi finom, tészta és kenyérlisztre van szükség. Ezt persze a hatóság redukálhatja is. Azt is be kell jelenteni, hogy melyik kereskedőnél vásárolnak, avagy — ha pékkenyérrel élnek — hogy ezt melyik péknél szerzik be. E bevallások alapján a város megtudja állapitani a kereskedők vevőkörét s azt is, hogy azoknak mennyi lisztre van szükségük. A vevők természetesen a bevallott kereskedőnél vásárolnak ezentul is. Ha már most bármelyik vevő a hét napjaiban nem kapja meg a megszabott lisztmennyiséget, akkor panaszt emelhet a hatóságnál s a hatóság számon kéri, hogy a rendes mennyiségben — sőt valami többletben — kiszolgáltatott liszt hová lett. A közönségnek persze majd az lesz érdeke szerint való, ha a lisztet idejekorán elszállitja, mert a kukoricával kevert liszt könnyebben ki van téve a romlásnak. A pékek is oly arányban fognak lisztet kapni, aminőt bevallott vevőkörük igényel. A városi hatóság a *Berliner Tagblattból* vette ezt a rendszert s ha a gondos, körülnéző németeknél beválik, nálunk sem maradhat haszon nélkül. A közönség pedig bizzék a hatóságban és türelmével, okos bosztásával, nagy takarékosságával jőjjön segitségére.

— **Sikeres vizsga.** *Preya* Margit, a *Somogyi*-féle zenekonzervatóriumban a harmadik előkészitő osztály vizsgálatát *kitünő* eredménnyel letette. A vizsgára *Kiss* Erzsébet készitette elő.

— **Utalványozás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a veszprémmegyei állami iskolák részére az 1914—15. tanévre, dologi kiadásaik fedezésére 3745 koronát utalványozott.

— **A veszprémi zsidóhitközség tisztikara.** A veszprémi zsidóhitközség f. hó 7-én tartotta rendes évi közgyülését. A hitközségi ügyek letárgyalása után tisztujitás volt. Elnök lett: Spitzer Mór dr.; alelnök: Rápoch Sándor; tanácsosok: Nay Jakab, Weisz Elek; templomatya: Weisz Lipót; pénztáros: Schiller Samu. A képviselőtestület tagjai: Berger József, Erdős Béla, Fischer Miklós dr., Hirschfeld Béla, Krausz József, Lőwy Jakab, Neu Márkus, Oblatt Rudolf, Pillitz Pál dr., Popper Soma, Reif Ignác, Réthi Ede dr., Rosenberg Zoltán, Rosenthal Nándor, Rothauser Lipót, Sándorfi Miksa dr., Spitzer József dr., Steiner Viktor, Stern Emil, Tauszig Manó, Vég Izidor, Weisz M. Ignácz.

— **Faosztás.** A város több szegény családnak, akik egyébként a szegényházba volnának utalhatók, fát osztott ki. Ugyanezek a szegényház konyhájából ételt is kapnak.

— **Osztják a ruhát.** A város jólétibizottsága, melynek élén előkelő urisasszonyok állnak, már ruházza a harcba vonultak szegény gyermekeit. A cipőket Steiner J. Jenő, a gyermekruhát az Elkán-cég szállitja. A leányoknak pedig szövetet vesznek s ugy varratják meg.

— **Ovodák szervezése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasitotta a veszprémi kir. tanfelügyelőséget, hogy mindama ovodák szervezését, melyeket eddig folyamatba tettek, de a háboru miatt egyelőre beszüntettek, fejezzék be.

— **A háborus életből.** A Gyermekvédelem Lapja közli Kiss Menyhértnek alábbi szép költeményét. A hirtelen gazdagodó kicsiszivü áldozatkészségét s hiuságos jótékonyságát jellemzi vigan csendülő sorokban, odaállitván ezt az igazi, a mindent odaadó jószivüség kedves, szótalan áldozatossága mellé. Beszédes, szines mozaikdarabja ez is a mai élet tarkaságának.

Történet.

Köruti palota, sok erkélye, tornya,
Udvara legmélyén, a szuterrén-sorba
Élt egy szegény asszony, árván, elhagyottan,
Nagy urak szennyesét mosogatta ottan.
Mikor jött a nagy hir: kitört a háboru,
Özvegy Patkó Pálné két szeme elborul,
Gyári munkás fia, kinn Oláhországba',
Most onnan mastroz, s tán sohase látja?
S reggel azt olvassa özvegy Patkó Pálné,
Hogy minden fillérünk a magyar hazáé;
Nosza kutatni kezd a ládafiába,
S megy a népligeti honvédkaszárnyába:
„Százados urnak jelentem alássan,
Hogy nékem mindössze ötven koronám van;
Albérletben mosok, a számtól megvontam,
Hogy öreg koromban élhessek nyugodtan,
Oh bár többem volna! A haza veszélyben,
Ezt a néhány krajcárt ne vessék meg kérem!...
Aztán hogy jöttek a sebesült katonák,
Özvegy Patkó Pálné nem nézhette tovább,
Palkója is vérzik idegen ég alatt,
És ha arra gondolt, szive majd megszakadt...
Volt még két libája, sátoros ünnepre,
Karácsony napjára tartotta, etette,
„Minden falás szálka lenne a torkomban!"
S a sebesülteknek megsütötte nyomban,
Vitte a kórházba esdeklő kéréssel:
„Szép vitéz uraim, jó szivvel költsék el..."
S ragyogó glória ráncos arculatja,
Hogy amije csak volt, mindenét odadta —
... S urnője annak a fényes palotának,
A dusgazdag dáma igy szólt az urának:
„Küldj tiz koronát a hadba vonultaknak,
Harmincat a Vöröskeresztesek kapnak,
Ötvenet jegyezz a nemzeti alapba,
De a szerkesztőddel kiirasd a lapba..."

— **Választás az Iparoskörben.** Már mult számunkban megemlékeztünk a veszprémi iparoskörben lefolyt szép ünnepélyről. Ezuttal pedig leközöljük az ugyanakkor megejtett tisztujitás eredményét: Elnök: Boór Lajos; alelnökök: Steidl Antal és Kulcsár Károly; jegyzők. Szigethy Ferenc és Nagy János; pénztáros: Kiss Sándor; könyvtárosok: Georgi Lajos, Csuka József és Vörös István; háznagy: Szabó János; biztosok: Fata Ferenc és Kamarell József; számvizsgálók: Szenthe Gyula, Dukovits Károly és Vidor Ármin; ügyész: dr. Benkő Károly. Választmányi tagok: dr. Komjáthy László, Biczi Károly, Simon Pál, Komjáthy Lajos, Tompa József, Lintinger József, Próder István, Zsigmond János, Kertész Béla, Gubicza Lajos, Szemerey János, Hollósi János, Demjén Márton, Braun József, Meszlényi János, Pap Imre, Pinkász Mór, Varjas Lajos, Roland Ferenc, Róka Henrik, Fix Gábor. Póttagok: Rideg József, Reinfelcz Ferenc, Neu Arnold, Benkő János.

— **A népfölelők szemléje.** A legutóbb történt felhivások értelmében a népfölkelői szemlére kötelezettek osztályozása febr. 18-án kezdődik. A veszprémi járásra 22-én kerül a sor. Ez alkalommal a bizottság utazik a járási székhelyekre, a jelentkezők tehát megszabadulnak az utazással járó időtöltéstől.

— **Zalai népoktatás.** Zalamegyében van 55 óvóintézet, 60 állami, 72 községi, 268 rkath., 445 el. iskola, 814 tanitóval. Beiratkozott a mult iskolaévre 57.404 mindennapi s 18990 ismétlőiskolai tanuló. Nem iratkozott be 6—12 éves 3996, 12—15 éves 2541 tanuló. Iskolamulasztás volt közel egymillió félnapos s ennek kétharmada igazolatlan. Kivetettek iskolamulasztásért 12 ezer koronát s befolyt negyedrésze. A kir. tanfelügyelőség kevesli az óvóintézeteket. Uj iskolák felállitását s a meglevők fejlesztését sürgeti, különösen a Muraközben s a vend-vidéken. A tanfelügyelőség a mult iskolaévben 404 tantermet látogatott meg 186 iskolában. E látogatások s egyéb kiszállások 188 napot igényeltek. A zalamegyei hivatalos és nem hivatalos közvélemény egyetért abban, hogy Szirmai Miksa kir. tanfelügyelőt a nagymérvü irodai munka, a tömérdek adminisztratio tevékenysége elvonja eredeti és mindennél fontosabb feladatától: a tervezéstől, irányitástól, a tulajdonképen való vezetéstől. De remélik a zalaiak, hogy exponált, határszéli megyéjük kulturájának jogos érdekei az illetékes forumok előtt figyelmet ébresztenek s megfelelő intézkedéseket eredményeznek.

— **Az utolsó aggharcos.** Kővágóörsről irja levelezőnk, hogy ott f. hó 9-én temették el a község utolsó 48-as honvédjét, *Csökör* Mihályt 86 éves korában. Temetésén megjelent a képviselőtestület, az iparoskör, a tanuló-ifjuság nemzeti zászló alatt s a község apraja-nagyja.

— **Gabonafeltárás.** A veszprémi járásban e hó 9-én vette kezdetét a hatósági gabonafeltárás. Az egész eljárás 8—10 napot vesz igénybe. Vezetője a főszolgabiró, mellette miniszteri megbizottként Szervás Oszkár működik.

— **A veszteséglajstromból.** A hadvezetőség által eddig kiadott száz veszteséglajstrom adatai szerint monarkiánkban összesen megsebesültek a legénységből: 231.060, meghalt: 40.827, fogságba esett: 628. Megsebesült tehát legénység és tiszt összesen 240.140, elesett 43.480, fogságba esett 10.130.

— **Értesités.** A helybeli iparostanonciskolában a tanitás f. hó 14-ikén d. e. 8 órakor megkezdődik a rajzcsoportokkal. A borbély, hentes, kefekötő, kötélgyártó, mészáros, pincér- és sütőtanoncok e napon nem jönnek. A hétköznapi tanitás e hó 15-től kezdve az I. és III. osztályban hétfőn és szerdán, az előkészitő és II. osztályban kedden és csütörtökön este 6—8 óráig lesz. A hittan a róm. kath. vallásu tanulók részére az I. és III. osztályban szerdán, az előkészitő és II. osztályban kedden d. u. 5—6 óráig, a református, ág. evangélikus és izr. vallásu tanulók hittan órája minden osztálybeli tanuló részére kedden d. u. 5—6 óráig. A tanitás a tüztorony alatti régi iparostanonciskola épületében lesz, a róm. kath. és ref. hittanóra is. Felhivom a tanulókat, hogy a tanitási órákra pontosan és tisztán felöltözve jelenjenek meg. Azok a tanoncok, akik még be nem iratkoztak, haladéktalanul jelentkezzenek az igazgatónál az Óvári-utcai iskolában. A 4 korona beiratási díjat meg kell fizetni. Az igazgató.

— **A „Magyar Talizmán" Bécsben.** Valóságos diadalutat fut be a „Magyar Talizmán" az egész Monarchiában. Ezek a művészies szép kivitelü háboru emléktárgyak, ezüst gyürük és érmek, melyeket a Magyarok Nagyasszonya képmása és *Csernoch* hercegprimás klasszikus mondata „Nagyasszonyunk, hazánk reménye" ékesiti, alig néhány hét óta vannak forgalomban és máris az ország minden részében büszkélkednek viselé-

sével nők és férfiak, gyermekek és aggok egyaránt. De már az ország határain tul is rendkivül sok megrendelés érkezett az Országos Hadsegélyző Bizottság jelvényosztályához (Budapest, Képviselőház) és Bécs legelőkelőbb kereskedői is fordultak a bizottsághoz, hogy nekik a háborunak ezt a különlegesen érdekes szimbolumát árusitás céljából átengedje. Ugy az ezüstgyürü, mint az ezüstérem ára 3 korona.

— **A rendőrségről.** Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány az alábbi rendeleteket adta ki: 1. Felhivom a háztulajdonosokat, valamint a járdák vonalán levő lakás- és üzlettulajdonosokat és bérlőket, hogy a köztisztasági szabályrendeletben előirt kötelességek alapján a házuk, illetve boltjaik előtti járdákat tisztántartani, illetve reggel félnyolc óráig rendbe, illetőleg járható állapotba hozni kötelesek. A jeget s az odafagyott olvadt havat felvágatni s eltakarittatni tartoznak. Az ónos idő beálltakor a járda hamuval, fürészporral hintendő be.

2. Tudomásomra jutott, hogy egyes asszonyok, kik nagyobbrészt a katonai egyének ruháinak mosásából élnek, a város alatt elfolyó Séd patak vizében öblögetik a ruhákat, amely patakba a város csatornái, szennyvizei befolynak, azt megfertőzik és igy a tiszta ruhákba a Séd vizével fertőző anyagok is kerülhetnek. Tekintettel arra, hogy a jelen időkben a járványos betegségek terjedésének lehetősége fokozottabb mértékben fennforog, ezért a Séd patakban való öblögetést a további rendelkezésig eltiltom.

— **Plakettok a háboruról.** Egy nagy világcég háromféle nagyságban gyönyörü plaketteket hozott forgalomba. Tartós, művészi munka. Minden szoba falának, irógasztalnak mint levélnehezitő igen szép disze. A plakettok *Pósa Endre* könyvkereskedő cégnek (Rákóczi-tér 3.) kirakatában láthatók. Árai: 9 K, 4 K 50 f. és 3 K 50 f.

— **A hadiadó kivetése.** Dr. *Komjáthy* László polgármester tudatja a közönséggel, hogy mindenki, akinek összjövedelme az 1914. évben a 20.000 koronát meghaladta, ezen összjövedelméről, származzék az akár belföldről, akár a külföldről, 1915. évi február hó 28-ig bezárólag vallomást adni köteles. Ezen vallomás a városi adóhivatalban történik és ugyanott adandó be akár nyitva, akár zárt borítékban. Akik vallomásukat az előirt határidőben, vagyis *folyó hó 28-dig be nem adják*, a kivetés során esetleg mégis megállapitható adónak 1 százalékát, és ha felszólitásra sem adják be, további 4%-át fizetik pótlék fejében. Akik pedig tudva valótlan nyilatkozatot tesznek, vagy adókötelés jövedelemforrást elhallgatnak, jövedéki bünjető eljárás alá eső kihágást követnek el. Felhivja végül mindazon természetes vagy jogi osztályokat, akik egy egyén részére 15000 koronát meghaladó fizetés vagy nyugellátás kifizetésére vannak kötelezve, hogy ezek kimutatását a városi adóhivatalba február 15-ig adják be. — Az adókulcs a progresszivitást következőképen érvényesit: 20—22 ezerig az adó 730 kor., — 22—24 ezerig 810 kor., 24—26 ezerig 890 kor., — 26—28 ezerig 970 kor., — 28—30 ezerig 1050 kor., — 40 ezerig 1520 kor., — 50 ezerig 2120 kor., — 100 ezertől 104 ezerig 4970 korona. Az 5%-os adózás 120 ezer koronánál kezdődik. A kivetés március 31-ig megtörténik.

A háboru krónikája.

Február 8. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában a helyzet változatlan.

A kárpáti arcvonalon heves harcok folynak.

Bukovina déli részében csapataink előnyomulása sikerteljes, mig az oroszok teljes visszavonulásban vannak. Tegnap 1200 fogolyról kaptunk jelentést. Nagymennyiségü hadiszert zsákmányoltunk. Délután csapataink a lakosság nagy örömujjongása közben vonultak be Kimpolungba.

A déli hadszintéren nincs változás.

A nyugati harctéren a németek támadtak Ypern és Nieuport között.

A török csapatok elérték a Szuez-csatornától keletre fekvő vidékeket és az angolok elővédeit a csatorna irányában visszaüzték. Ez alkalommal Izmailia és Kantara környékén harcok fejlődtek ki, amelyek még tartanak.

Február 9. Nyugat-Galiciában az általános helyzet nem változott. Tüzérségünk eredménnyel lövöldözte az ellenséget Tarnov vidékén. A Kárpátokban az egész harcvonalon tovább tart a küzdelem. Bukovinában csapataink a vert ellenséget üldözve, előbbre jutottak. A foglyok száma és a zsákmányolt hadiszer nagy. Szövetségesünknek mindenütt kisebb helyi jelentőségü összeütközése volt az oroszokkal.

A német-francia harctéren La-Bassée körül és az Argonnokban tovább tart a küzdelem. La-Bassséétól délkeletre a németek visszafoglalták a minap elvesztett lövőárok egy részét. Az Argonnokban ismét veszteség érte a franciákat.

Február 10. Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tüzérségi harc folyt.

A kárpáti arcvonal többi részén heves harcok folynak. A nyugati szakaszon több orosz támadás meghiusult.

Előnyomulásunk Bukovinában tovább halad. Wamát megszállottuk.

A keletporoszországi határon a helyzet változatlan.

Az Egyiptom ellen operáló hadsereg előőrse sikeres felderitő utat tett a sivatagon át és az előretolt angol őrsöket a csatorna felé szoritotta vissza. Egyes gyalogos csapatoknak Tossum és Serpium között sikerült a csatornán is átkelni.

A nyugati harctéren csendes nap volt.

Február 11. Bukovinában tovább folyik a futó orosz sereg üldözése. Az oroszok menekülésszerüen futnak. A tartománynak egyre nagyobb területe jut a kezünkbe. A Kárpátokban tovább tart az elkeseredett küzdelem. Szövetségesünk Keleti-Poroszországban nagyobb terjedelmü harcot viv az ellenséggel. Lengyelországban az általános helyzet nem változott.

A német hivatalos jelentés az Argonnokban és a Vogézekben elért kisebb sikerekről ad hirt. A belga tengerparton egy hét óta nagy erővel megujult a harc.

Február 12. Bukovina fölszabaditása sikerrel tovább halad. Foglyaink száma növekszik. A kárpáti arcvonalon több orosz támadást visszavertek vitéz katonáink. Szövetségesünk sikerrel harcol a keletporoszországi határon.

A német-francia harctérről ma is német sikerről számol be a hivatalos jelentés. Az Argonnokban tért nyertek a németek. A Vogézekben is sikerrel harcolnak.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** — 12

A trente-et-quarante (harminc és negyven) vagy másképp rouge-noir (vörös és fekete) különbözik az előbbitől. Ezt 312 kártyával játszák. Az asztalon 4 mező van a tétek számára: vörös, fekete, szines és megforditottja. A legkisebb tét 20 frank, a legnagyobb 12 ezer, a nyereség minden alkalommal egyszerese a betétnek. A bankár fölvet 2 sor kártyát, egy felsőt a fekete, egy alsót a vörös számára és megáll minden sorban, mihelyt a szám 30-on fölül rug, a legmagasabb szám tehát 90. Minden figura tizet, az ász egyet számit. Ha a fölső kártyasor számainak száma kisebb az alsóénál, akkor a fekete nyer, ha pedig megforditva, akkor a vörös. Ha a nyerő szin egyezik az első fölvetett kártyájával a felső sornak, akkor nyer a szines, ellenkező esetben a megforditottja. Ha a számok mind a két sorban egyértékűek, akkor a játék 32—40 érvénytelen, 31-nél a tételet ugy kezelik mint a roulette-nél, mikor a golyó a zérusra esik.

Monte Carlo tőszomszédságában fekszik Monaco, ahova egy rövid alaguton át jutunk el. Monaco ma is még önálló fejedelemség, külön postával és közigazgatással. Az egész kis ország összes lakossága 15 ezer körül van, területe se nagyobb másfél kilométernél. Hozzátartozik Monte Carlo is, ami tulajdonképen a kis országnak fő kincse, amennyiben a Kasinó-társaság a játékból befolyó óriási jövedelméből fődözi az összes állami kiadásokat, ugy hogy a lakosság adómentességet élvez.

Monaco város egyike a világ legrégibb városainak. Már fóniciaiaknak volt itt gyarmatuk, akik Melkart istenüknek templomot emeltek itt. Ez a Melkart ugyanaz volt a görögök Herakles Monoicos-ával s igy adták a később idevándorolt görög gyarmatosok a Monoicos nevét, ahonnét a mai neve is származott. A fejedelemséget I. Károly fejedelem alapitotta 1338-ban, aki a genuai Grimaldi családból származott, tehát olasz eredetü. 1848-ig hozzátartozott Mentone és Roccabrune is, de utóbb ezeket eladták Franciaországnak. Jelenlegi fejedelme Albert.

A város festőien fekszik a tengerre kiszögelő sziklán, ahol a régi vár is van a fejedelem lakásával. A kis ország fejedelmeinek mindig volt rá gondjuk, hogy tudományos és művészeti gyüjteményekkel örökitsék meg neveiket. Ezek közé tartozik az Antropologiai Muzeum és a Tengerészeti Muzeum, amely utóbbi szervezése terén, különösen a jelenlegi fejedelem szerzett kiváló érdemeket, amiért elismeréssel adózik neki a tudományos világ.

Csodálatos szép pálmás parkok és sétányok mindenfelé. Amit a természet és az emberi ész és kéz szépet létrehozott, az itt mind föltalálható. Nem is csoda, ha annyi gazdag idegen tódul ide telelni, ahol minden kényelmet megtalálhat és csupa szép környezetben töltheti el idejét.

Nizza.

Monte Carlot és Monacot elhagyva, utunk nyugatnak haladva Nizza felé vezet. Különben annyira közel esnek ezek a helyek egymáshoz, hogy villanyos összeköttetés is van Nizza, Monte Carlo és Monaco között. A Rivierának ezt a legszebbrészét az „azurpartokat" villanyossal is bejárhatjuk és igy kényelmesen láthatjuk mindazt a sok szépet, amit ezek nyujtanak. Az egész Rivierának legnagyobb helye és minden tekintetben középpontja Nizza. Lakossága 100 ezernél több, ugy hogy igazi nagy várossal van dolgunk még a főidényen kivül is, például nyáron. A többi kisebb pontokon nyáron át csendes élet folyik, mig Nizzában mint nagyvárosban városi élénkséget találunk mindig.

Óriási látogatottságát mutatja az is, hogy a szállodák és pensiók száma körülbelül 130, köztük nem egy több száz szobával, minden lehető kényelemmel berendezve. Áruk is ennek megfelelő. Vannak olyanok, melyekben 18—20 frankon alul nincsenek szobák. A sok szállodán és pension kivül ott vannak a nagyszámu bérházak és villák, melyekben szintén ezerszámra laknak az idegenek. Az egész télre 1—2 szobás lakás bérösszege 250—700 frank közt változik, családi lakások 1000—5000 frank, egész villák 3000—8000 frank és feljebb.

IRODALOM.

* **A Társaság.** Nagy kitüntetés érte Dobay István hetilapját, „A Társaság"-ot. Ő Felsége a népszerü folyóirat augusztusi Király-számát a császári és királyi családi könyvtár részére legkegyelmesebben elfogadta és elrendelte, hogy Dobay Istvánnak a legfelsőbb köszönet kifejezése tudtul adassék. A Társaság e heti száma is bővelkedik érdekes szövegben és aktuális illusztrációkban. Malonyay Dezső kitünő novellája, Ambrózy Ágoston szép cikke és egy érdekes amerikai háborus történet mellett számos apróbb közleményt találunk a lapban. Szép cikk méltatja Kern Aurélnak, az Opera uj igazgatójának érdemeit. A csinos verseket Farkas Imre és Tóth László irták. Az illusztrációk javarészt harctéri fölvételek a legérdekesebb helyekről. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. január 28-tól február 8-ig. —

Születés.

Kiss Imre és Kórusz Mária leánya Veronika r. kath. — Schvarcz Rafael és Flecker Hermina fia Miklós r. kath. — Happel Ferenc és Spel Veronika leánya Anna r. kath.

Halálozás.

Csomai János földmives 80 éves r. kath. — Dusbaba Béla 22 éves r. kath. — Neumann Miksa bádogossegéd 31 éves izr. — Özv. Rumi Ferencné Hajnal Mária 63 éves ref. — Özv. Róth Ferencné Schvarc Éva napszámosnő 45 éves r. kath. — Farkas János napszámos 29 éves r. kath. — Özv. Mika Józsefné Kanczler Katalin 70 éves r. kath. — Szabó János napszámos 65 éves r. kath. — Vaczola Gyula 5 hónapos r. kath.

Házasság.

Madlovics József iskolaszolga r. kath. és Berta Anna r. kath.

Meghivó.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság

huszonharmadik évi rendes közgyülését

Veszprémben, az intézet saját házának tanácstermében *1915. évi február hó 28. napján d. u. 3 órakor* tartja meg, mely közgyülésre az évi mérleg közzététele mellett a tisztelt részvényesek ezennel meghivatnak és pedig azzal a figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyülésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogát: aki a közgyülést megelőzőleg legalább 1 hónappal nevére irt részvényét a közgyülést megelőzőleg legalább 1 nappal az intézet pénztárába leteszi.

A közgyülést 8 nappal megelőzőleg közzétett mérleg és a közgyüléshez intézett igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A közgyülés tárgyai:

1. A közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére 2 részvényes tagnak elnökileg való kijelölése.
2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés s az ezek kapcsán beterjesztett 1914. évi számadások megvizsgálása, a mérleg helybenhagyása és a felmentvény megadása.
3. Az 1914. évi üzleti eredmény felosztása, illetve az osztalék megállapitása.
4. Választmányi bejelentés az igazgatósági és felügyelőbizottsági fizetések és a választmányi jelenléti díjaknak és egyéb tisztviselői illetményeknek a következő évre való megállapitása tárgyában.
5. Az alapszabályok 62. §-a értelmében 9 kilépő választmányi tagnak 3 évre való megválasztása.
6. Az alapszabályok 72. §-a értelmében egy felügyelőbizottsági póttagnak 2 évre való megválasztása.
7. A közgyülést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnál az alapszabályok 55. §-a értelmében netán bejelentendő inditványok tárgyalása.

Veszprém, 1915. évi február hó 11-én.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Mérleg-számla.

Vagyon: Készpénz K 166547·43. Váltók K 2,671882·83. Jelzálogkölcsön K 1,909458·48. Önsegélyző üzleti kölcsönök K 326145·48. Előleg (értékpapirokra) K 31904. Erem 45·56. Szelvény K 61. Értékpapirok K 452504·37. Adósok folyószámlán K 219192·67. Adóslevélkölcsön K 1464·25. Áruosztályi követelések K 193181·10. Hátralékos kamat K 82441·91. Előre fiz. visszl. kamat K 3578. Intézeti ház K 123000. Felszerelés K 7000. Összesen K 6,188.407·08.

Teher: Részvénytőke K 600000. Tartaléktőke K 223000. Különtartalék K 159000 Osztaléktartalék K 24000. Hitelegyleti alapok K 3946·99. Nyugdíjalap K 66150. Óvadék K 1000. Betétek K 4,072 658·73. Visszlesz. váltók K 721875·33. Lombardkölcsön K 83000. Folyószámlai hitelezők K 104119·18. Átmeneti kamat K 28872·49. Átmeneti tétel K 825. Fel nem vett osztalék K 2113. Hátralékos kamatadó K 8170·82. Nyereség K 89675·54. Összesen K 6,188.407·08.

Nyereség- és Veszteség-számla.

Költség: Lakbér K 1600. Folyó és postaköltség, nyugtab. illeték K 8304·15. Nyugdíjalapkamat K 3150. Adók 24749·17. Fizetések (igazgatói, felügyb. és tisztviselői) K 40150. Napibiztosi díjak K 3890. Betétkamatadó K 18015·56. Betétkamatok K 179734·98. Visszlesz. kamat K 37859·45. Leirások: értékpapiroknál K 67708, intézeti ház értékéből K 1500. Váltókból K 40030·37. Nyereség K 89675·54. Összesen 449336·30.

Jövedelem: Mult évi áthozat K 7059·05. Adómentes értékpapirkamat K 17976·12. Házbérjövedelem K 10200. Aruosztályi és biztositási egyéb jutalék K 14717·44. Kamatok K 399383·70. Összesen K 449336·30.

Veszprém, 1914. december 31.

Popper Samu, főkönyvelő. *Rosenberg Zoltán,* könyvelő. *Vég Izidor,* pénztáros.

Veszprém, 1915. január 26.

Dr. Rédey Gyula, a r.-társaság elnöke. *Csapó Kálmán,* igazg. elnök. *Berger József, Bokrossy Viktor, Haidekker László, Kelemen Imre, Krausz József, Margalit Ignácz, Nay Jakab, Rothauser Lipót,* igazgatósági tagok.

Veszprém, 1915. január 28.

Riszner Róbert, a felügy. biz. elnöke, *dr. Komjáthy László, dr. Fischer Miklós, Koral Adolf,* f. b. tagok.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad **tüz-, jég-, betörési, baleset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.**

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztositéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s igy minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyujtják.

Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

Mi lesz tavasszal?

ezen töri fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alapossággal fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a küteges tifusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a tetük közvetitik, miért is ellenük védekezzünk alapos fertőtlenitéssel.

Kezünket és arcunkat **lysoform szappannal** mossuk meg és a mosdó- és fürdővizhez adjunk kevés **lysoform** fertőtlenitőszert. A butorokat reggel törüljük át 3%-os **lysoform**-oldatba mártott rongygyal, ugyanigy suroltassuk fel a puhafapadlókat. Piszkos fehérnemüt ajánlatos zsákba összegyüjteni és azt 3%-os (olcsó) **nyers lysoform**-oldatba 24 óráig beáztatni s csak azután mosatni.

Tanuljunk meg fertőtleniteni

s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „Egészség és fertőtlenités" cimü tanulságos könyvecskét

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyártól Ujpesten.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé

Városi állomás	*Honvédlaktanya*
Reggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délelőtt 9 „ 44 „	9 „ 48 „
Délután 4 „ 57 „	5 „ 01 „
Délután 2 „ 06 „	2 „ 11 „

Czelldömölk felé

Városi állomás	*Jutas*
Délelőtt 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 36 „

Székesfehérvár felé

Városi állomás	*Jutas*
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 „ 27 „
Délután 4 „ 08 „	4 „ 38 „

Győr felé

Városi állomás	*Jutas*
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délelőtt 10 ó 10 p	11 „ — „

Dombóvár felé

Városi állomás	*Jutas*
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 „ 47 „	3 „ 45 „

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől

Honvédlaktanya	*Városi állomás*
Reggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délután 4 „ 03 „	4 „ 07 „
Délután 12 „ 56 „	1 „ — „
Délután 7 „ 41 „	7 „ 46 „

Celldömölk felől

Jutas	*Városi állomás*
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 „ 25 „	4 „ 55 „

Székesfehérvár felől

Jutas	*Városi állomás*
Délelőtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 „ 28 „	4 ó 55 p
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „

Győr felől

Jutas	*Városi állomás*
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 „ 22 „	3 „ 55 „

Dombóvár felől

Jutas	*Városi állomás*
Délelőtt 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „

Nagy vagyont érő szőrme áru maradt meg a téli idényről, amely most potom áron kerül eladásra.

Felhivjuk a hölgyközönség figyelmét, okvetlenül tekintse meg.

Gyermekek részére finom minőségű perlé trikó garniturák (legombolható nadrággal) minden nagyságban. Óriási választék FÉRFI INGEKBEN és női fehérneműekben. Divatos retikülökből és pénztárcákból állandóan nagy választék van. A legujabb fasonu gallérok, kézelők és divatos nyakkendők bármily magas izlést kielégitenek.

Igen jutányos árban kapható

Ródli és Schwaetter

de csak amig a készlet tart

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-tér.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Bakos Kálmán

füszer- és csemegekereskedő

Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésü ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkivül kedvelt szénsavas borviz eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit.	1 6/10 lit.	1 lit.	1/2 lit.
64 fill.	56 fill.	48 fill.	30 fill.

Főraktára: Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Ágnes, Giesshübli, Csízi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblaui, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállitva a csomagolás önköltségen lesz felszámitva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételadóknak előnyár.

Az összes füszer-, csemege- ásványviz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és esketési tudósitások, számlák, cimkék, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemü nyomtatványokat jutányos árakon számitva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben, Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanitók Háza javára. Fizetésmeghagyás iránt járásbirósághoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ivenkint 4 f.

Telefon 61 Veszprémben Telefon 61

Veszprém, 1915. Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.